

Keçibank faaliyeti çerçevesinde yürütülen zirai faaliyetin vergilendirilmesi ve belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	27575268-105[229-2014-258]-845
Tarih	20.08.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : 27575268-105[229-2014-258]-845 20/08/2015

Konu : Zirai faaliyetin vergilendirilmesi ve belge düzeni hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, şirketinizin, keçi besiciliği faaliyetinde bulunduğu, şirketinize ait bazı keçilerin yatırım amacı ile vergi mükellefiyeti bulunmayan üçüncü kişilere sözleşme karşılığı satılarak, sözleşme hükümleri gereğince satışı gerçekleştirilen keçilerin bakımlarının şirketinizce ücretsiz olarak üstlenildiği ve bu keçilerden doğacak keçilerin ise bakım karşılığı olarak şirketinize verileceği,

-Yine, sözleşme hükümleri gereği satışı gerçekleşen keçilerden elde edilen sütlerin fatura düzenlenmek suretiyle şirketinizce satılarak, süt satışından tahsil edilen tutarların keçi sahiplerine aylık olarak ödeneceği,

-Söz konusu yatırımcıların sahip olduğu keçi sayısının 20 ila 750 arasında değiştiği,

belirtilerek, yatırımcılardan satın alınan sütün ve yatırımcılara ait olan keçilerden doğan yavruların müstahsil makbuzu ile mi yoksa yatırımcıların ticari faaliyette bulunduğu kabul edilerek fatura düzenlenmek suretiyle mi teslim alınacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 52'nci maddesinde;

"

Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiatı istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

....

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir.

Kollektif şirketlerle adi veya eshamlı komandit şirketler zirai faaliyetle iştigal etseler dahi çiftçi sayılmazlar. Zirai faaliyetle iştigal eden kollektif şirketlerin ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortaklarının şirket kârından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir..." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 53'üncü maddesinde; *"Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu kanunun 94'üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54'üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler.*

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54'üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler." hükmüne yer verilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 54'üncü maddesinde zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak işletme büyüklüğü ölçülerinin belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiş olup, 1998/12095 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (A) bendinin 24'üncü grubunda küçükbaş hayvan sayısı 750 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç) olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, keçi yetiştiriciliği ve bunların mahsullerinin değerlendirilmesi (yavru keçi ve süt satışı) faaliyeti zirai faaliyet kapsamında olup, hayvanların bakımının başkalarına yaptırılması; faaliyetin zirai, hayvan sahiplerinin de (gerçek kişi veya adi şirket) çiftçi olma vasfını değiştirmeyecektir. Ancak, kollektif şirket, adi komandit veya eshamlı komandit şirket veyahut sermaye şirketleri zirai faaliyet yapsalar dahi çiftçi sayılmayacaktır.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229'uncu maddesinde, *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."* hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 231'inci maddesinin 5'inci bendinde de; faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayıldığı, 232' nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler, birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar

da fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Mezkur Kanunun 235'inci maddesinde ise, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur.*

Çiftçiden avans üzerine yapılan mubayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir.

Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer...." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, keçi yavruları ile sütün teslim alındığı keçi sahiplerinin;

-Tevkif yoluyla vergilendirilen çiftçi olması halinde, elde ettikleri kazanç zirai kazanç olup, bu kazançlar için beyanname verilmeyecek ve bu durumda gerçek usulde vergiye tabi olmayan söz konusu çiftçilerden bakım masraflarına karşılık alınan yavru keçiler ile ödenen süt bedelleri için keçi sahipleri adına şirketinizce müstahsil makbuzu düzenlenmesi,

-Gerçek usulde vergilendirilen çiftçi olması halinde elde ettikleri kazanç zirai kazanç olup, bu kazançlar zirai kazanç olarak beyana tabi olacak ve zirai kazanç yönünden gerçek usulde vergilendirilecek olan söz konusu çiftçilerden bakım masraflarına karşılık alınan yavru keçiler ile ödenen süt bedelleri için keçi sahipleri tarafından şirketinize fatura düzenlenmesi,

-Çiftçi olmadığı (kollektif şirket, adi komandit veya eshamlı komandit şirket veyahut sermaye şirketleri olduğu) durumlarda elde edilen kazanç ticari kazanç veya kurum kazancı olarak beyana tabi olacağından, bu durumda bakım masraflarına karşılık alınan yavru keçiler ile ödenen süt bedelleri için keçi sahipleri tarafından şirketinize fatura düzenlenmesi,

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026